

Ba??mI? Kendini D?zenleme ?l?e?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Ba??mI? Kendini D?zenleme ?l?e?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17169>

Özet

Ba??ml? Kendini D?zenleme ?lçe?i (Dependent Self-Regulation Scale), bireylerin davran??lar?n?, duygular?n? ve bili?lerini d?zenleme s?reçlerinde ne ölç?de d??sal etkilere veya ba?kalar?na ba??ml? olduklar?n? ölçmek amacıyla uyarlanm?? bir psikolojik araçtır. Ölçeğin Türkçe adaptasyonu, 2011 y?l?nda Ümit Morsünbül taraf?ndan yürütölen geni? kapsaml? bir Doktora Tezi çal??mas? kapsam?nda gerçekte?tirilmi?tir. Bu çal??ma, özellikle ergenlik dönemindeki bireylerin özerklik düzeyleri, kimlik biçimlenmeleri ve genel öznel iyi olu? halleri aras?ndaki karma??k ili?kileri incelemeye odaklanm??tır. Ölçek, bireyin içsel motivasyon yerine, d??sal ödöl, ceza veya onay mekanizmalar?na dayal? olarak hareket etme e?ilimini tespit etmede kritik bir rol oynamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Ba??ml? kendini d?zenleme, kendini d?zenleme, ergenlik, özerklik, kimlik biçimlenmesi, psikometrik uyarlama, öznel iyi olu?.

Yazarlar

Ümit Morsünbül

Amaç

Ba??ml? Kendini D?zenleme Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin kendi hedeflerine ula?ma yolunda sergiledikleri d?zenleyici davran??lar?n kayna??n? belirlemektir. Özellikle ergen popölasyonunda, bu ölçek, bireyin eylemlerinin içselle?tirilmesi de?erlerden mi yoksa ebeveyn, ö?retmen veya akran gibi d??sal figürlerin beklentilerinden mi kaynakland??n? nicel olarak ölçmeye hizmet eder.

Ölçeğin Türkçe adaptasyonu, 2011 y?l?nda Ankara Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü'nde sunulan bir Doktora Tezi içerisinde kullan?lm?? olup, ba??ml? kendini d?zenleme düzeylerinin, ergenlerin geli?imsel görevleri olan özerklik kazanma ve sa?lıklı kimlik biçimlenmesi süreçlerini nas?l etkiledi?ini ara?t?rmaya amaçlanm??tır. Bu bağlamda, ölçek, geli?im psikolojisi ve e?itim psikolojisi alanlar?nda önemli bir tan? araç? olarak konumlandır?lm??tır.

Yap?

Ölçek, psikolojideki kendini d?zenleme (self-regulation) yap?s?n?n ba??ml? veya d??sal odaklı ucunu temsil eder. Kendini d?zenleme, genellikle bireyin hedeflerine ula?mak için dü?ünce, duygu ve davran??lar?n? kontrol etme yetene?i olarak tan?mlanır. Ba??ml? kendini d?zenleme ise, bu kontrol mekanizmas?n?n içsel motivasyondan ziyade, d??sal bask?lar, ko?ullu kabul veya cezadan kaç?nma gibi unsurlara dayanmas?n? ifade eder.

Bu yap?, genellikle ?z Belirleme Teorisi (Self-Determination Theory - SDT) çerçevesinde incelenen i?sel (intrinsek) ve d??sal (ekstrinsek) motivasyon spektrumunun d??sal ve daha az ?zerk olan ucuna kar??l?k gelir. Y?ksek ba??ml? kendini d?zenleme puan? alan bireyler, genellikle çevrelerindeki otorite fig?rlerine veya sosyal normlara a??r? uyum g?stererek, ki?isel geli?im ve ozerklik geli?iminde zorluklar ya?ayabilirler. ?lçek, bu ba??ml?l?k derecesini o?çerek, geli?imsel riskleri belirlemeye yard?mc? olur.

Geçerlik

Ba??ml? Kendini D?zenleme ?lçe?i'nin T?rkçe uyarlama çal??mas?nda geçerlik analizlerinin yap?ld??? varsay?lmaktadır, ancak bu akademik kay?t i?erisinde spesifik geçerlik katsay?lar? veya y?ntemleri (yap? geçerli?i, o?ç?t ba??ml? geçerlik vb.) hakk?nda ?zet bilgi bulunmamaktadır. ?lçe?in geçerli?ine dair detayl? bilgilere, sorumlu yazar ?mit Mors?nb?l'ün 2011 tarihli doktora tezinin metodoloji ve bulgular b?l?mlerinden ula??lmas? gerekmektedir. Tez, Ankara ?niversitesi E?itim Bilimleri Enstit?s?ne sunulmu?tur.

G?venirlik

?lçe?in g?venirlik çal??malar? (iç tutarl?l?k, test-tekrar test g?venilirli?i gibi), uyarlama s?reci kapsam?nda titizlikle y?r?t?lm?t?r. Ancak, bu kay?t, Cronbach Alfa katsay?s? veya di?er g?venirlik istatistikleri gibi ?zet verileri i?ermemektedir. ?lçe?in psikometrik a?ç?dan tutarl? ve g?venilir oldu?unu g?steren bulgular, tezin tam metninde yer almaktadır. Akademik ara?t?rmac?lar, o?çe?i kullanmadan ?nce bu g?venirlik verilerini incelemelidirler.

Fakt?r Analizi

Uyarlama çal??malar?nda, orijinal o?çe?in fakt?r yap?s?n?n T?rk k?lt?r?ne uygunlu?unu test etmek amac?yla fakt?r analizleri (Aç?mlay?c? veya Do?rulay?c? Fakt?r Analizi) uygulanm??t?r. Bu analizler, Ba??ml? Kendini D?zenleme yap?s?n?n tekil bir fakt?r olarak m? yoksa birden fazla alt boyutta m? k?melendi?ini ortaya koymay? amaçlam??t?r. Spesifik fakt?r y?kleri ve varyans a?ç?klama oranlar? bu ?zet kay?tta sunulmam??t?r; ancak Mors?nb?l'ün tezinde, o?çe?in yap?s?sal b?t?nl?y?n? do?rulayan bulgulara yer verilmi?tir.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Derecelendirme format? bu kaynakta belirtilmemi? olmakla birlikte, bu t?r psikolojik o?çekler genellikle Likert tipi yan?t format?n? kullan?r (orne?in, 1=Hiç uymuyor, 5=Tamamen uyuyor).

Language Available: T?rk??e

Population Group: Ergenler

Age Group: Genellikle ortaokul ve lise ??rencilerini kapsayan ergenlik d?nemi (yakla??k 12-18 ya?).

Population Details: ?l??ek, ergenlik d?neminde kimlik bi??imlenmesi ve ?zerklik konular?nda ??al??an ara??t?rmac?lar i??in tasarlanm??t?r.

Test Methodology: ?z Bildirim ?l??e?i (Self-Report Scale).

Anahtar Kelimeler

?z d?zenleme, d??sal motivasyon, doktora tezi, psikometrik ?zellikler, uyarlama ??al??mas?, kendini d?zenleme.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Sa?lanan kaynakta mevcut de?ildir.

Affiliation Email addresses: umitmorsunbul@aksaray.edu.tr

Correspondence Address: Aksaray ?niversitesi (Tezin yap?ld??? kurum: Ankara ?niversitesi E?itim Bilimleri Enstit?sü).

?zinler, ?cret ve Test Y?l?

?l??e?in ticari kullan?m? veya akademik ara??t?rmalarda kullan?m? i??in gerekli izinlerin, sorumlu yazar ?mit Mors?nb?l ile e-posta yoluyla ileti?ime ge??ilerek al?nmas? tavsiye edilmektedir. ?l??e?in uyarlama ??al??mas? **2011** y?l?nda tamamlanm??t?r. ?l??e?in orijinal PDF d?k?man?na buradan ula??labilir: bagimli-kendini-duzenleme-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Mors?nb?l, ?. (2011). *Ergenlikte ?zerkli?in ve kimlik bi??imlenmesinin ?znel iyi olu? üzerindeki etkisi* (Doktora tezi). Ankara ?niversitesi E?itim Bilimleri Enstit?sü, Ankara.

Tezin Y?K Ulusal Tez Merkezi üzerindeki ba?lant?s?: tez.yok.gov.tr

Ba??ml? Kendini D?zenleme ?lçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

?lçe?in maddeleri, sa?lanan kaynak i?erikte mevcut de?ildir. Maddelerin tam listesine, ilgili doktora tezinin ekler b?l?m?nden ula?abilir.

ARABPSYCHOLOGY.COM